

Il imni naziunal svizzer: Uss era en rumantsch grischun

■ (anr) Per l'anniversari da 150 onns Confederaziun sa regala la Svizra in portatun uffizial cun l'imni naziunal svizzer en tut ils quatter linguatgs. El è vegnì realisà e produci per incumbensa da la Cummissiun da coordinaziun per la preschentscha da la Svizra a l'ester dal Radio Svizzer Internaziunal (SRI) en collavuraziun cun tut las regiuns da la SSR. La versiun en rumantsch grischun d' *Ignaz Cathomen* e vegnida chantada dal chor da concert grischun sut la batgetta d' *Alvin Muoth*. *Patrick Linder*, producent da musica tar il Radio Svizzer Internaziunal (SRI) e respunsabel per la seria Musica Helvetica, ha survegni l'incumbensa da la Cummissiun da coordinaziun per la preschentscha da la Svizra a l'ester da realisar in disc cumpact cun la versiun uffiziala dal imni naziunal svizzer sco portatun uffizial per acts uffizials e per las substituziuns consularas da la Svizra a l'ester. Nagin problem per la Svizra franzosa, taliana e tudestga, dentant bain per il Grischun. Qua exista da mintga idiom ina translaziun – per ils Sursilvans dal «psalm svizzer», per ils Engiadinans da l'imna naziunala. Per *Giusep Decurtins*, redactor tar il Radio Rumantsch a Cuir e coproducent, avess quai bain pudì esser la versiun ladina u sursilvana, dentant ha l'Uffizi da cultura exprimì ses giavisch per ina versiun uffiziala. Uschia han *Linder* e *Bernard Cathomas*, l'antierur secretari general da la Lia Rumantscha, decidì da stgaffir ina versiun en rumantsch grischun – numnadamain la versiun uffiziala – ed han surdà quest'incumbensa ad *Ignaz Cathomen*, translatur tar il Chantun.

Da la versiun virila a la versiun masdada

Ma l'Uffizi da cultura ha anc gi in auter giavisch. L'imni sto esser chantà d'in chor masdà. Tenor *Decurtins* è la versiun ch'è avant maun en Grischun ina versiun

Il disc cumpact uffizial che cuntogna dus versiuns instrumentalas e quatter versiuns (tudestg, franzos, talian e rumantsch grischun) da l'imni naziunal svizzer, mintgamai chantadas d'in renumà chor svizzer. Davostiers in facsimile da la composiziun d'Alberik Zwyssig (1804-1854) ed il carnet da la seria Musica Helvetica, en la quala quest dc vegn publichà sper autras specialitads musicalas svizas.

FIGO T. DEFILLA

per chor viril. Arranschamaints per chor masdà dettia bain, ma quels na cuntanteschian betg propi. Uschia ha ins prendì l'arranschamaint uffizial (ch'è forsà era d'Alberik Zwyssig, il compositor da l'imni naziunal, cumbain ch'el ha mess quel mo cun ina u duos vuschs, pli probabel però era d'intgin anonim) malgrà ch'era quel na vegn resguardà sco bun pervia da ses sbagls compositorics dretg gronds. *Alvin Muoth* haja dentant – uschia *Decurtins* – fatg pitschnas correcaturas, qua e là tschertas modificaziuns ed adattaziuns – adina però cun in sguard sin la versiun taliana e franzosa. La registraziun ha alura gi lieu ils 19-6-98 cun il chor da concert grischun en la baselgia Son Luzi a Cuir. Questa baselgia è predestinada per registraziuns a capella. Ella è fitg quieta ed ha ina bun'accustica.

Il «psalm svizzer» e pir dapi il 1981 l'imni uffizial

En il carnet che tutga tiers il dc po ins

leger (en rumantsch grischun nota bene) ch'il spiritual Alberik Zwyssig (1808-1854) haja survegni da ses enconuscent turitgais Leonhard Widmer (1809-1867), editur da musicalias, schurnalist e poet da chanzuns, in text patriotic per cumponer ina chanzun. E la saira da sontga Cecilia, glindesdi, ils 22 da november 1841, prova Zwyssig per l'empria giada ses «psalm svizzer». Gia dus onns pli tard cumpara la nova chanzun patriotica en il «Cudesch festiv da la Zofingia da Turitg (la pli veglia corporaziun studentica svizra) a chaschun da la festività per la recepziun da Turitg en la Lia svizra 1351». Adina puspè vegn il «psalm svizzer» chantà e chatta in grond resun tar il public. Malgrà numerusas propostas tranter 1894 e 1953 na vul il cussegl federal declerar questa chanzun sco imni naziunal. Ses argument è ch'ins na possia betg introducir in imni naziunal entras in decret governamental, mabain ch'il pievel al

stoppia eleger libramain al chantond regularmain. En realità existiva sco chant uffizial represchentativ per acts politics e militars la chanzun «Clomas, o patria» ch'era gist uschè populara. L'unic problem era che quest text vegniva chantà cun la melodia da l'imni inglais «God save the Queen (King)».

Per evitar en contacts internaziunals situaziuns peniblas ha il cussegl federal finalmain declerà l'emprim d'avrigl 1981 il «psalm svizzer» senza resalva sco imni naziunal da la Confederaziun – suenter ina fasa da prouva en ils onn 60. L'argument era ch'i sa tractia d'ina chanzun purmain svizra, degna e festiva e giavischada da la pluralità da las conburgaisas e dals conburgais sco imni naziunal.

Quest dc (cul numer: CCH CD 3330.2) po gnir retratg en mintga buna fatschenta specialisada u dal Radio Svizzer Internaziunal, chascha postala 3000 Berna 15. E-mail: music@sri.srg-ssr.ch